

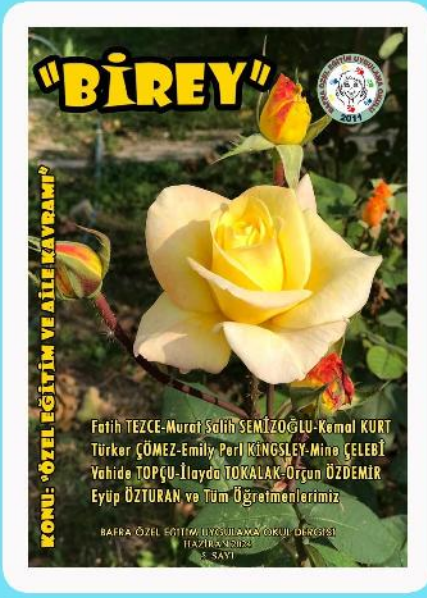
"BİREY"

KONU: "ÖZEL EĞİTİM VE AİLE KAVRAMI"

**Fatih TEZCE-Murat Salih SEMİZOĞLU-Kemal KURT
Türker ÇÖMEZ-Emily Perl KİNGSLEY-Mine ÇELEBİ
Vahide TOPÇU-İlayda TOKALAK-Orçun ÖZDEMİR
Eyüp ÖZTURAN ve Tüm Öğretmenlerimiz**

**BAFRA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKUL DERGİSİ
HAZİRAN 2024
5. SAYI**

HAZİRAN 2024

İmtiyaz Sahibi

**Bafra Özel Eğitim
Uygulama Okulu adına
Fatih TEZCE**

**Yazı İşleri Müdürü
Murat Salih Semizoğlu**

**Editörler
Vahide TOPÇU
Özge CURAL**

Yayın İlkeleri

- Basın yasasına uyar
- Gönderilen yazılar iade edilmez
- Gönderilen yazılarda yayın kurulu değişiklik yapabilir
- Dergideki yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir

İÇİNDEKİLER

- Baki Kalan Bu Kubbede Bir Hoş Sada imiş/ Fatih TEZCE
- Hollanda'ya Hoş Geldiniz/ Emily Perl KINGSLEY
- Birlikte Güçlü Olmak/ Türker ÇÖMEZ
- Fuşya Çiçeği Ne Zaman Açar/ Kemal KURT
- Sağlıklı Beslenme/ Diyetisyen İlayda TOKALAK
- Hiç Masal Dinlememiş Çocuklar da Var/ Mine ÇELEBİ
- Özel Çocuk Olmak/ Murat Salih SEMİZOĞLU
- Boynundan Asılan Renkler/ Fatih TEZCE
- Özel Eğitimli Çocuklarda Sosyal Beceri Gelişimi/ Eyüp ÖZTURAN
- Özel Gereksinimli Çocuklara İlişkin Haklar/ Avukat Orçun ÖZDEMİR
- Sorularla Öğreniyorum/ Tüm Öğretmenler
- Bir Canın Ardından/ Vahide TOPÇU
- Vefa Köşesi/ (Merhum) Sema ÖZTÜRK

Bafra Özel Eğitim Uygulama Okulu
Gazipaşa Mahallesi Türkmen Sokak No: 42
Bafra/SAMSUN

Tel: 0362 543 3377

Web:<http://bafraegitimuygulamaokulu1.meb.>

@bafraegitimuyg2

Bafra Özel Eğitim Uygulama Okulu

“BAKİ KALAN BU KUBBEDE BİR HOŞ SADA İMİŞ”

Vakit azalıyor, zaman geçiyor. Şairin “Hayat nasıl da geçiyor, zaman hiç geçmezken” dediği andayız. Heybemize toplanan anılarımız şimdi sere serpe dökülüyor önümüze.

Önümüzde gidilecek yol, toplanacak çiçekler var. Yol bazen tozlu, çiçekler bazen dikenli de olsa yürüyüşümüz devam ediyor.

Bundan altı yıl önce bir okul dergisi nasıl olur acaba diye kafa yorduğumuz mazimiz geliyor aklımıza. O günkü heyecanımız bugün de devam ediyor.

Halil Rifat Paşa'nın şu sözünü ilk kez 2001’de Kars’a giderken Erzurum’un girişinde okumuştum: “*Gidemediğin yer senin değildir.*”

Gönlüne giremediğimiz, kalbine sığınmadığımız öğrencimiz varsa gidemediğimiz yer orasıdır. Öğrencilerimizin ve ailelerinin; öğretmenlerimizin ve çalışanlarımızın kalbinde yer edinmeye çalıştık, buna gayret ettik. Bunda başarılı olduk mu, söz sırası şimdi okuyucumuzda?

*

Okulunu kendi evi gibi gören, öğrencisini kendi çocuğu gibi hisseden birbirinden kıymetli dev bir ordu gönül dostu öğretmenlerimizle yol yürümek de ayrı bir keyifti doğrusu.

Öğretmeninden hizmetlisine, idarecisinden rehber personeline kadar tüm çalışanlarımız bir aile gibi görev yaptı bu süreçte. Üzülüğümüz, bazen de çıkmaza girdiğimiz anlarımız elbette oldu.

Müzik öğretmenimiz *Sema Öztürk*’ü çok erken yaşta kaybettik mesela. Şair *Cemal Süreya*’nın *her ölüm erken ölümdür* dediği yaşta... İyi bir insan olduğuna şahidiz. Allah rahmetiyle muamele etsin. *El-Fatiha*...

*

Bir, iki, üç, dört derken bu beşinci sayımız. Bu sayımızın kapak konusunu *Özel Eğitim ve Aile Kavramı* olarak belirledik. Aile olmadan okul olmayacağını biliyoruz çünkü...

Dergimize isim ararken Birey isminde mutabık kaldığımızda, mutlu toplumun mutlu bireylerle sağlanacağına inanmıştık. Bu inancımız halen devam ediyor.

*

Bizden geriye, anlamlı bir sayfa bırakmak istedik. 16.Yüzyıl Divan Şairi *Bakî*’nin dediği gibi “*Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sada imiş.*” demek içindi tüm çabamız.

Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sada imiş...

05.05.2024
Fatih TEZCE
Bafra

HOLLANDA'YA HOŞGELDİNİZ

Bana genellikle engelli bir çocuk büyütmenin nasıl bir şey olduğunu sorarlar. İşte anlatıyorum...

Bir bebek sahibi olacağınızı anladığımızda yaşadığımız duygu İtalya'ya güzel bir seyahat planı yapmaya benzer.

İtalya hakkında bir sürü kitap ve broşür alırsınız ve harika planlar yapmaya başlarsınız. Colliseum, Mikelanjelo'nun Davut'u, Venedik'tekigondollar... İtalyanca birkaç kelime bile öğrenirsiniz.

Her şey çok heyecan vericidir. Aylar süren beklemeden sonra, o gün gelir çatar. Bavullarınızı toplar yola çıkarırsınız. Birkaç saat süren yolculuktan sonra, uçağınız havaalanına iner.

Hostes mikrofonu eline alır ve "Hollanda'ya hoş geldiniz" der.

"Hollanda mı?" dersiniz. Ne demek istiyorsunuz? Ne Hollanda'sı? Ben İtalya'ya bilet almıştım! Benim İtalya 'ya gitmem gerek.

Tüm yaşamım boyunca İtalya'ya gitmenin düşünüyordum ben...

Fakat uçuş rotasında bir değişiklik yapmışlardır. Hollanda'ya inmişsinizdir ve orada kalmanız gerekir.

Önemli olan sizi korkunç, iğrenç ve pis bir yere açlığın ve hastalıkların ortasına bırakmamışlardır. Sadece farklı bir yerdesinizdir.

Bu yüzden çıkıp yeni broşürler ve kitaplar almanız ve yepyeni bir dil öğrenmeniz gerekmektedir. Ve daha önce hakkında hiçbir şey bilmediğiniz insanlar tanımak zorundasınızdır.

Gittiğiniz yer sadece farklı bir yerdir. Oradaki yaşam İtalya'dakinden daha yavaştır. Fakat bir süre orada kaldıktan

sonra nefesinizi tutar ve çevrenize bir bakınırsınız... Ve Hollanda'nın yel değirmenlerini ve lalelerini fark edersiniz... Hollanda'nın Rembrantları bile vardır.

Fakat tanıdığınız herkes İtalya'ya gidip gelmektedir... Sürekli orada geçirdikleri güzel günleri anlatmaktadır. Ve yaşamınız boyunca "Evet benimde gitmem gereken yer orasıydı. Bende aynı planı yapmıştım" dersiniz.

Bu nedenle duyduğunuz acı asla ve asla dinmez... Çünkü yitirdiğiniz düş kırıklığı sizin için çok önemlidir.

Ancak tüm yaşamınızı İtalya'ya gidemediğiniz için üzülmeye geçerseniz, Hollanda'nın güzelliklerinin hiçbirinin tadını çıkaramazsınız...

*Yazarın "Okyanusun Kıyısı" kitabından alıntıdır.

ÖZEL EĞİTİM VE AİLE: BİRLİKTE GÜÇLÜ OLMAK

Özel eğitim, çocukların öğrenme ihtiyaçlarına ve potansiyellerine uygun olarak eğitim almasını sağlayan bir süreçtir. Bu süreçte aileler, çocuklarının eğitimine aktif bir şekilde katılım sağlarlar ve bu işbirliği çocuğun başarısını önemli ölçüde etkiler.

Aileler, özel eğitim sürecinde iletişimde ve destekte kritik bir rol oynarlar. Eğitim planlaması, ilerleme takibi ve gereksinimlerin belirlenmesinde ailelerin katılımı önemlidir. Aynı zamanda, öğretmenler de ailelere sürekli destek sunarak, çocuğun eğitimine evde de destek olmalarını sağlarlar.

Aileler ve öğretmenler arasında güçlü bir işbirliği, çocuğun eğitim başarısını artırabilir. Aileler ve öğretmenlerce belirlenen ortak hedefler, düzenli olarak iletişimde kalmak ve birlikte çözüm odaklı yaklaşımlarda bulunmak çocuğun gelişimine olumlu katkı sağlar.

Özel eğitim, ailelerin, öğretmenlerin ve eğitimcilerin bir araya gelerek çocukların öğrenme potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için işbirliği yapması gereken bir süreçtir. Bu işbirliği çocuğun sadece eğitiminde değil, hayatın diğer alanlarında da başarılı olmasını sağlayabilir.

FUŞYA ÇİÇEĞİ NE ZAMAN AÇAR?

İlkbaharın kapısında donlar henüz geçmişken dikilmesi gereken bir umut çiçeğidir fuşya. Bir adı da küpeli olan çiçeği saksı da yetiştirmek de mümkündür elbet. Eğer hayata tutunacak kadar ilgi sunulursa nisanda artık toprakla buluşmaya hazırdır. Geçirgen ve gevşek yumuşak huylu toprağı sevmesiyle insana benzer. Toprak suyu ne çok az ne de çok fazla tutmalı. Suyu bol lakin güneşi ayarında ister. Yaz aylarında yapraklarına su püskürtülmesini sever. Küpeli çiçeğinin hikâyesi böyle başlar.

Bizim fuşyalarımız da Akifler Ardalar Eliflulardır ki bu yüzden Fatihler Muratlar Türkerler hep cebinde sevgi ve bolca güneş taşırlar. Hayat kumbaramızda en güzel birikenimizdir bizim öğrencilerimiz.

Bundandır ki yaprağına su püskürteni bizleriz şükür... Köklerini saldıkları yumuşak toprak bizim göğsümüz, şükür... Kışın donundan bizim sığağımızla nisana eren onlarca fuşya çiçeğimiz var bizim.

Bir sevginin ısrarında bulduk kendimizi. Israr ettikçe açılan kapıları görseniz şaşarsınız. Bundandır ki aynı sevgi amacı bizleri dost eyledi. Bizler çiçekleri suladık, kedileri besledik, dosta gülümsedik.

Şükür ki öğretmenlikteki içtenliğimiz çiçeklere bahçıvan olabilmekte muradı buldu. O yüzdendir ki bu saksının üzerinde Bafra Özel Eğitim Uygulama Okulu yazar...

SAĞLIKLI BESLENME

Sağlıklı beslenme, vücudun ihtiyaç duyduğu besinleri dengeli ve uygun miktarlarda tüketmeyi amaçlayan bir beslenme şeklidir.

Sağlıklı beslenme kişinin sağlık problemleri, ekonomik durumu, yaşı, cinsiyeti, yaptığı fiziksel aktiviteye göre şekillenebilir. Yeterli düzeyde karbonhidrat,protein,yağ, vitamin ve minerallerden oluşmalıdır. Sağlıklı beslenme özel bir sağlık problemi olmadığı sürece yasaksız bir beslenme biçimidir. Dengeli ve uygun miktarda bütün besinlerden tüketilmelidir. Ancak bazı bireylerde intoleranslar gözlemlenebilir.Örneğin; gluten hassasiyeti,laktoz intoleransı, alerjen durumlar gibi.

Glutensiz diyet,buğday arpa ve çavdar gibi tahıllarda bulunan gluteni içeren tüm besinlerden kaçınmayı hedefler.glutenin sindiriminde zorlanan ve glüten intoleransı olan bireylere uygulanır. Glutensiz beslenme serbest olan besinler: taze meyve ve sebzeler, bakliyatlar az yağlı süt ürünleri protein kaynakları, patates, mısır, karabuğday, pirinç, kinoa...

Otizm ve sağlıklı beslenme

Otizm spektrum bozukluğunda sık görülen beslenme sorunları ve öneriler;
Otizm olan bireylerde normal gelişim gösteren bireylere oranla daha sık beslenme sorunları gözlenmektedir.Sıklıkla görülen sorunlar;

*Besin seçiciliği

*Yeme davranış bozukluğu

*Gastrointestinal sorunlar

Bu sorunlar bazı besin öğeleri yetersizlikleri ve bu yetersizliklere bağlı sorunları beraberinde getirebilir. Tatlandırıcı ve paketli gıdaları vererek hiperaktivelerini arttırıp beyin gelişimlerini olumsuz etkilemeyin. Kalsiyum ve fosfor gibi mineralleri eksik vererek büyüme ve gelişmelerini olumsuz etkilemeyin. C ve E vitamini gibi yüksek antioksidan vitaminleri eksik vererek bağışıklık sistemleri için risk oluşturmayın. Vitamin, mineral, omega-3 yağ asitleri ve probiyotik takviyeleri kullanılmaktadır.

- *C vitamininden zengin besinler; domates, limon, elma, kuşburnu, ahududu, yaban mersini...
- *E vitamininden zengin besinler; kuruyemişler, koyu yeşil yapraklı kalsiyumdan zengin besinler
- *Kalsiyum açısından en iyi kaynaklar süt, yoğurt, peynirdir ancak bu süt grubu kazein denilen bir protein grubu içermektedir. Kazein, sindirimi sistemi sağlığını, büyüme ve gelişmeyi destekleyen süt ve süt ürünler içerisinde yer alan proteindir.
- *Otizmlı çocuklarda bağırsak florasının bozulması ile gluten ve kazein proteinleri metabolize olamaz, bu sebeple kazein proteininin kısıtlanması önerilir. Bu durumda 2.derece kaynakları beslenmeye eklememiz gerekmektedir.

Fosfordan zengin besinler

Yoğurt fosfor açısından zengindir ancak yine kazein proteinden kaynaklı bağırsak geçirgenliği artacağı için diğer besinleri değerlendirebiliriz. Yumurta, et, balık, tavuk, hindi, bezelye.

Neler Tüketilmeli?

- *Kurubaklagiller (nohut/kurufasulye..)
- *Yumurta, et, tavuk...
- *Pirinç ve sebze çorbaları serbest
- *Mevsiminde meyve ve sebze
- *Pekmez
- *Zeytinyağı
- *Çiğ kuruyemişler

Neler Tüketilmemeli?

- *Rafine şeker
- *Süt ve süt ürünleri
- *Paketli gıdalar
- *Glutenli besinler
- *Kızartmalar

Önerilen Diyet Yaklaşımları

Glutensiz-kazeinsiz diyet (gfcf): bu diyet, otizmlı bireyler için sıkça uygulanan bir yaklaşımdır. Bu diyet, buğday (gluten) ve süt ürünleri (kazein) içermeyen bir beslenme planını içerir. Yapılan çalışmalar; glutensiz ve kazeinsiz diyet uygulayan otizmlı çocukların davranışlarında iyileşmeler olduğunu, sindirim sistemi sorunlarının azalabileceğini göstermektedir.

Ketojenik diyet: bu düşük karbonhidratlı ve yüksek yağlı diyet, bazı otizmlı bireylerde olumlu sonuçlar vermiştir. Ketojenik diyet epilepsi hastalarına uygulanan bir diyet yaklaşımıdır. Kesinlikle uzman kontrolünde uygulanmalıdır.

Her Çocuk Masal Dinlemiştir Sanıyoruz Ama

Hiç Masal Dinlememiş Çocuklar da Var...

“Bir varmış,bir yokmuş.Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde...”diye başlayan masallar dinlemeyenimiz var mıdır?Yaşamımızın en güzel yılları çocukluğumuz, çocukluğumuzun en güzel anıları ise annemizin dizinde dinlediğimiz masallar değil midir?Ancak çok çabuk geçer çocukluğun o büyülü yılları... Birde bakarız ki kardeşimiz olmuş,bir de bakarız ki çocuk olmaya doyamadan,bırakmışız çocuk olmayı... Üstelik çocuk olmak kolaymış gibi!

Söz dinleyeceksin, büyüklerin koyduğu kurallara uyacaksın,uslu olacaksın, düşün bir yerini kanatmayacaksın,ağlamayacaksın,yaramazlık yapmayacaksın,kardeşini kıskanmayacaksın,oyuncaklarına iyi bakacaksın, erken yatacaksın,koşup terlemeyeceksin, arkadaşlarıyla oyuncaklarını paylaşacaksın, geceleri korkmayacaksın.Aynı zamanda da sosyal ve kendine güvenen bir çocuk olman gerekecek. Okula başladığında başarılı olacaksın, en çalışkan çocuk sen olacaksın, arkadaşlarıyla iyi geçineceksin, mümkünse lider olacaksın, teneffüslerde koridorlarda koşmayacaksın, derslerde hep parmak kaldıracaksın,öğretmenin gözüne gireceksin, annenin, babanın beklentilerine uygun davranacaksın...

Yeryüzündeki tüm anne babaların hayallerindeki çocuk olan, mükemmel çocuk modelini gerçekleştiren çocuk olmadığı gibi, çocuklarda kendilerinden beklenen bu modele uyabilmek için ya kendilerini çok zorluyorlar ya da tam tersi tepki göstererek, olumsuz davranışlar geliştiriyorlar. Kendini zorlamak ve olumsuz davranışlar geliştirmek, çocuğun ruh sağlığını olumsuz etkiliyor,kendisi ve çevresiyle iletişimini bozuyor. Oysaki her

çocuğun keşfedilmeyi bekleyen farklı farklı yetenekleri, müthiş hayal güçleri ve sonsuz büyüklükte kocaman yürekleri var. O yüreklerle sevgiyle yaklaşıldığı zaman, iletişimlerin en doyumlusunu yaşamak her zaman mümkün.

Çocuklara öğretmemiz gereken her şeyi sevgi ve özenle öğretirsek,mükemmel değil ama mutlu çocuklar yetiştirmiş oluruz.Çocukların dünyasını anlamaya çalıştığımız zaman, onlarla bütünleşmeye başlarız. Gelin onlara sevgiyle yaklaşalım,onlara olması gerekeni ve kendimizi anlatmaktan öte, onları anlamaya çalışalım.Ve unutmayalım; budünyada, bu ülkede, bu şehirde ve bu semtte sadece bizim çocuğumuz yok.Bu dünyada, bu ülkede, bu şehirde, bu semtte öksüz çocuklarda var, yoksul çocuklarda var, evsiz, engelli,babası olmayan yetim, kimsesiz çocuklarda var.

Bunların yanında sakat çocuklar,okula gidemeyen,aç çocuklar da var. Oyunağı olmayan,üşüyen, dayak yiyen, annesinden hiç masal dinlememiş hasta çocuklar,bakımsızlıktan ölen, annesi tarafından terkedilen çocuklar da var.

Tüm bunların yanında hiç hak etmedikleri bir savaşın mağduru çocuklar da var.Sadece kendi çocuğumuza değil,bu çocuklara da sahip çıkalım.Bu dünyada, bu ülkede, bu şehirde, bu semtte...

Birazda penceremizin dışına bakalım...

ÖZEL ÇOCUK OLMAK (MİKROSEFALİ DERYA)

5. Sınıf ilgi sevgi

Yer: Köy Okulu

Kahramanlar: Öğretmen, Derya, Veli

Başlık: Beni Bir Tek Sen Anladın Öğretmenim

Doğuda bir il, soğuk bir kış, aylardan Aralık... Yeni atanan öğretmen, heyecanlı bir öğretmen, mesleğini aşkla icra etmek isteyen bir genç öğretmen; Şevki... Şevki Öğretmen, sınıf öğretmenliği mezunu... Devlet memuru olarak atanmadan önce özel çocuklara eğitim veren bir rehabilitasyon merkezinde görev yapmaya başlar.

Sahi neydi özel eğitim; down, otizm, özel gereksinim, ağır düzey zihinsel yetersizlik neydi? Çevresinde böyle dezavantajlı komşu, akraba hiç görmüş müydü? Ya da hiç dikkatini çekmiş miydi engelli birey? “Allah yardımcıları olsun, çok şükür” deyip geçip gitmiş midir, özel insanları her gördüğünde? Metropolde, kentte, insanların acil yoğunlukları arasında kimsenin fark etmediği bu güzel ve özel insanları Rehabilitasyon Merkezinde çalıştığından çok öncesinden tanıyordu ve bu kadar dezavantajlı bireylerin var olduğunu çok önceden kabullenmiş olduğunu anlamıştı. Onların da toplum içerisinde var olduklarını kabullendi ve artık Allah yardımcıları olsun deyip acıma duygusuyla bakmamayı böylece öğrendi.

Onlardan öğrenecek çok şeyimiz vardı bizim. Koşulsuz sevmeyi, başarıma duygusunu, asla pes etmemeyi, her şeye rağmen “ben buradayım; ben de sen gibiyim; sen de ben gibisin, yok birbirimizden farkımız” demeyi yüzleri gibi kalpleri de temiz olan bu güzel ve özel çocuklardan öğrenecektik aslında.

Tebessüm etmeyi, aile bağlılığını, saflığı ve temizliği, günahsız olmayı, dünyaya umut olmayı ve herkese neşe saçmayı ve hayatla mücadelenin ne demek olduğunu da...

Hayata bakış açısı değişen, kalbi onlarla atan bir gençtir Şevki öğretmen. Çok şey öğrenmiştir bu nahif dezavantajlı öğrencilerden. İdealist bir öğretmen olan Şevki Öğretmen artık kendisine kutsal bir görev edinmiştir ve bu bireylerin toplum içerisinde kabul edilmesini, hayatı onların yaşayabileceği şekilde kolaylaştırmayı ve acıma duygusu yerine gurur duymayı... İşte bu çocuklar benim öğrencilerim demeyi...

Onları gördükçe gözlerinin içi gülen Şevki öğretmen, bir güzel öğretmen... Gel zaman git zaman, artık sınıf öğretmeni olarak atanmış ve farklı öğrenci grubundan da bir şeyler öğrenme zamanı gelmişti Şevki Öğretmenin. Adının hakkını vererek şevkle çalışıyordu Şevki öğretmen. Zaten adını da çok sevdiği dedesi koymuştu Şevki diye, şevkle çalışsın diye, şevki hiç kırılmasın diye...

Şevki, öğretmenliğinin ilk tecrübesini dünyanın en günahsız öğrencileriyle yaşamının gururuyla karşılaştığı ilkökul öğrencilerinden de aynı koşulsuz sevgiyi görme arzusundaydı hep. Öğrencileri 5. Sınıf öğrencileriydi ve 25 tane farklı dünyası olan sevgi pıtırıcıkları olan öğrencileriyle çok mutluydu. Sınıfa girer girmez bir şey fark etti Şevki Öğretmen. Sınıfta en arka sırada dışlanmış gibi kendi halinde sevimli bir kız çocuğunu boynu bükük, gözleri pencerede, bulutlara degecek kadar çok olan hayalleriyle fark eder öğretmen Şevki. Gözlemleri ve özel çocuklarla olan geçmişinden dolayı mikrosefelisi (*Mikrosefali hastalığı, çevresel ve genetik faktörlere bağlı bebeklerde gelişebilen nörogelişimsel bir bozukluktur. Hastalıkta, bebeklerin kafa*

çaplarının anatomik olarak küçük olmasından dolayı beyin gelişimleri olumsuz etkilenebilir.) bulunan Derya'ya ayrı bir ilgi göstermeye karar verir. İlk iş olarak özel eğitim öğrencisi olduğunu fark ettiği Derya'yı tanımak için kaba değerlendirme formları hazırlayıp onun seviyesini eğitim düzeyini anlamaya çalışmıştır. Özel eğitim öğrencilerine uygulanan BEP planlarını hazırlamış ve Derya'yı sınıfın merkezine almaya karar vermiştir. Derslerde söz vermeye, fikrini önemsemeye, sosyal faaliyetlerde ön plana çıkartmaya kendi seviyesine göre başarabileceği tüm sorumlulukları vermeye ve onu teşvik etmeye devam eder Şevki Öğretmen. Zorlu ama keyifli bir sürecin sonunda sınıf arkadaşlarının Derya'ya ilk başlarda göstermiş olduğu olumsuz tutumlar, olumlu sınıf iklimi oluşturulduğundan artık bitmiştir. Sınıf arkadaşları Derya'yı görmezden gelmeyip teneffüslerde onu da oyunlarına dâhil etmeleri Derya'nın kendine olan güvenini yerine getirmişti. Not verme işlemlerinde Derya'ya Bep planları doğrultusunda sınavlar hazırlanıp onunda kendi eğitim düzeyine uygun sorularla başarılı puanlar alması arkadaşları tarafından takdirle karşılanmıştı. Onun yapabileceği sorumluluklar üstlenmesi sağlanarak onun da sınıfta, okulda ve toplumda yer edinmesinin temellerinin atılması, "*Bende varım! Ben de başarabilirim*" duygusunun kazandırılması ancak sevgi, ilgi ve emekle olacağını biliciyle küçük adımlar atılmıştı bu küçük köy okulunda.

Kış aylarına gürül gürül sobası yanan bu küçük köy okulu odasında sobanın sıcaktan kızardığı kadar, artık Derya'nın da mutluluktan yanakları kızarıyordu. Küçük adımlar süreç içerisinde büyüyerek nihai sonuca yani özel eğitim öğrencilerinin de akranlarıyla kaynaşması, ortak paydada buluşmasının

mutluluğu tarif edilemez bir hal almıştır böylece.

Doğu'da bir uzak okul demiştik hikâyemizin başında. Uzak ama mutlu bir okul. Koskoca 5 yıl bitmişti ve yıl Şevki öğretmenin tayini memleketine çıkmıştır. Ancak heyecan bitmez okulda da Şevki Öğretmende de. Sene sonunda okul müdürü sert bir ses tonuyla Şevki Öğretmeni odasına çağırır. Önemli bir olay olduğu düşüncesiyle düşünceli bir şekilde müdür beyin odasına giden Şevki Öğretmen karşısında daha önce hiç görmediği bir adam görür. Öğrenci velisi olduğunu düşündüğü adam birden ayağa kalkar ve öğretmen Şevki'ye sınıksı sarılır. Bu sarılma bir hasrettir, özlemdir, belki de önceki öğretmenlerine sitemdir. "*Kim bu benim Deryam ile bu kadar ilgilenen, kim bu adam benim kızımı çok değiştiren*" diye ağlatarak duvarları döver adamın sesi. "*Deryam artık dışarıda oyunlar oynuyor, kendini daha güzel ifade ediyor, okula çok istekli geliyor ve en önemlisi benim kızım çok mutlu. Ben bunca yıl okula hiç gelmedim, seninle tanışmak için geldim, iyi ki geldim ve seni tanımaktan çok mutlu oldum hocam teşekkürler*" diyerek yılların verdiği yorgunlukları sırtından indirerek sevinçle ve koşarak birden odadan ayrıldı adam.

Şevki bir öğretmen, Şevki bir baba, Şevki bir Anadolu, Şevki bir Türkiye...

Öğretmen Şevki, iyi ki varsın...

BOYNUndan ASILAN RENKLER

-merhum öğretmen İbrahim Oktugan için-

Beş kurşunla vurdular akşamüstünü
Renkleri astılar boynundan -kör oldu uykular-
Ardımda bir seni bıraktılar
Bir de canımın kırmızısını

Sesim o gün de çıkmadı -ki çıkmazdı hiç-
Bunu en iyi kuşlar bilirdi çocuğum
Şafak vaktinde ceplerimde hüznün doluyken
Bir de mağara önünde güvercin olmak varken
Aldılar sesimi senin sesinden

Yahut şöyle de başlayabilirdi sabahlar
Elinde ekmek kokusuyla çocuklar
İp atlar gibi okul bahçesinde
Döne döne uçan kuşların
Kanatlarına bir bebek gülümsemesi
Değsin diye el ele tutuşabilirdi kırlangıçlar

Ama ellerimi ben sana bırakmıştım
Ben senin ellerindeki güle kanmıştım...

Fatih Tezce
09.05.2024- Bafra

ÖZEL EĞİTİMLİ ÇOCUKLARDA SOSYAL BECERİ GELİŞİMİ

Sosyal beceriler; bireyin belli bir durumda olumlu sosyal sonuçlar elde etmesini ve toplum tarafından kabulünü sağlayan, gözlenebilir, ayrıştırılabilir, tanımlanabilir ve öğrenilmiş davranışlardır. Sosyal becerileri;

a) akranlarla ilgili beceriler, b) kendini yönetme becerileri, c) akademik beceriler, d) uyum becerileri ve e) girişkenlik becerileri biçiminde beş aşamalı olarak sınıflamışlardır.

Günlük yaşamda diğer bireylerle başarılı şekilde etkileşime girmek, arkadaşlık kurmak, serbest zaman etkinliklerine katılmak ya da bir grubun üyesi olmak gibi insan yaşamını zenginleştiren, yaşamın niteliğini arttıran birçok deneyim bireyler için oldukça önemlidir.

Birçok öğrenci akranlar tarafından kabulü sağlayan sosyal becerilere sahip olmadıkları için akranları tarafından kabul görmezler. Bazı durumlarda da öğrenciler kabul için gerekli sosyal becerileri sergilese bile sosyal yeterliğe sahip değildirlere ve bu da akranlar tarafından reddedilmeye yol açar. Oysa uzmanlara göre, akranlar arasındaki ilişki gelişimi öğrencinin yaşamı için en önemli boyuttur.

SOSYAL BECERİLER NASIL ÖĞRETİLİR?

Sosyal beceri uygulamaları; hedef çocuğun yaşına uygun olmalıdır. Bireysel ve sıklıkla küçük grup düzenlemeleri şeklinde verilen sosyal beceri öğretiminde genel olarak öğretilen beceriler yardımlaşma, paylaşma ve işbirliğine dayalıdır. Sıklıkla çocuklara gruba nasıl girecekleri, nasıl iyi bir grup katılımcısı olacakları, kuralları nasıl izleyecekleri, akranları ile nasıl iletişim kuracakları öğretilir. Bu beceriler ayrıca; öfke kontrolü ve çatışma çözme becerilerini de içermektedir.

Sosyal becerilerin öğretilmesi için geliştirilmiş çeşitli yöntemler

bulunmaktadır. Bu yöntemlerden bazıları aşağıda açıklanmıştır;

Doğrudan Öğretim

Yapılandırılmış öğrenme yaklaşımları olarak da adlandırılan bu yaklaşım yaygın olarak kullanılmaktadır. Doğrudan öğretim yaklaşımına dayalı sosyal beceri öğretiminin temeli davranışçı yaklaşıma dayanmaktadır ve genel olarak altı basamaktan oluşmaktadır. Bu basamaklar aşağıda verilmiştir:

- a. Gereksinim oluşturma,
- b. Beceri basamaklarının oluşturulması
- c. Model olma
- d. Rol oynama

Akran-Aracılı Uygulamalar

Akranların; gelişimsel yetersizliği olan çocukların eğitim sürecine çeşitli şekillerde dahil edilmeleri sürecine akran aracılı uygulamalar adı verilmektedir. Bandura (1977)'nin sosyal öğrenme teorisine dayanan akran aracılı uygulamalar sosyal becerilerin kazandırılmasında kullanıldığında; sosyal açıdan yeterli olan akran; yetersizliği olan çocuğun uygun sosyal davranışlarını pekiştirmekte ve ona model olmaktadır. Sosyal becerilerin kazanılması ile ilişkili olarak yetişkin aracılığı ile uygulanan yöntemlerde kazandırılan becerilerin akranlara genellenmesindeki güçlükler dolayısı ile akran-aracılı yaklaşım ön plana geçmiştir.

Bilişsel Süreç Yaklaşımları

Problem çözme yaklaşımı olarak da adlandırılan bu yaklaşımda sosyal durumlar ile ilgili problem çözme becerisi öğretilmeye çalışılmaktadır ve bireye tek bir sosyal beceri değil, farklı sosyal durumlar ile karşılaştığında baş edeceği sosyal problem çözme becerileri kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu yaklaşım zihinsel özürü bireyin olayları analiz etme ve sıraya koyma, ayırt etme becerisinin gelişmesini sağlamaktadır.

Bilişsel süreç yaklaşımına dayalı sosyal beceri öğretim programlarında öykülerden, doğrudan öğretim, model olma, rol oynama ve prova etme tekniklerinden de faydalanılmaktadır.

Serbest Oyun Genellemesi

Serbest oyun genellemesi; işlemin bir parçası olmamasına rağmen; pek çok uygulamanın unsurudur. Serbest oyun genelleme süresince her sosyal beceri öğretim oturumundan sonra, çocuğa seçtiği oyuncaklarla, istediği gibi oynamasına izin verilir. Böylece çocuğa öğrendiği sosyal beceriler için alıştırma yapma fırsatı verilir.

Model Olma

Model olmada hedef öğrencinin beceriyi yapan ve pekiştireç elde eden modeli gözlemesi, daha sonra aynı beceriyi taklit eden öğrencinin pekiştirilmesi süreci söz konusudur. Araştırmalara göre; model olmanın etkililiğini öğrenci özellikleri, modelin özellikleri ve dış etkenler etkiler. Sosyal beceri öğretiminde model olmayı kullanırken şu noktalara dikkat edilmelidir.

- Öğretilecek sosyal beceriyi açık ve anlaşılır biçimde tanımlamak
- Model beceriyi sergilerken öğrencinin gözlem yapacağı durumun gerçek, benzeşik ya da sembolik durumlardan hangisinin olacağına karar vermek
- Becerinin sergilenmesinin ardından modelin pekiştirildiğinden emin olmak
- Öğrenciye ipucu ve pekiştireç sunmak
- Genellenebilirliği arttırmak için model ve ortamları değiştirmek

Model olmanın diğer yöntemler ile birlikte kullanıldığında daha etkili olduğu araştırmalarda ifade edilmiştir. Yöntem her düzeydeki öğrenciler için kolayca kullanılabilir, ayrıca birebir ve grup öğretimlerinde kullanılabilir.

Sosyal Öyküler

Öyküler duygusal ve akademik gelişim için

oldukça önemlidir. Çocuklar sıklıkla öykülerin formlarındaki benzetmeler veya yer değiştirmeler yolu ile duygularını açığa vururlar. Brooks (1984), hikaye anlatan ve dinleyen arasında etkileşim olduğu zaman,öykülendirmenin sosyo duygusal ve bilişsel gelişimi arttırdığını bildirmiştir.

Video Aracılığı ile Sunulan Uygulamalar

Sosyal beceri öğretimi için video teknolojilerinden de yararlanılmaktadır. Video kayıt araçları; çoklu uyaran, tepki örneklerinin kullanımı ve genelleme için uygundur. Ayrıca sözel ve sözel olmayan davranışlar hakkında geribildirim için uygun ve kullanışlıdır. Sargent (1991), Elias ve Maher'in (1983) video-teyp ve filmlerin katkılarını şu şekilde açıklamıştır:

- televizyon motivasyonu, dikkati uyarır ve kolayca hatırlamayı sağlar,
- genel bilişsel stratejileri öğrenmeyi sağlayan tartışmalarla birleştirildiğinde televizyonun sinerjik öğrenme etkisi vardır.

Rol Oynama

Rol oynama, sözel öğretimden sonra, bireyin öğrendiği beceriyi sergilemesi olarak tanımlanmıştır. Öğrenilen beceri gerçek ya da benzeşim ortamlarında sergilenebilir. Rol oynamada; hareket, konuşma ve taklit gibi öğelerden faydalanılmaktadır. Bu teknikte hem uygun hem de uygun olmayan örnekler sergilenmelidir. Ayrıca olası örnekleri, verilen durumda hangi örneğin seçileceğini de içermelidir.

Kaynak:sayem.edu.tr

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLARA İLİŞKİN HAKLAR

Özel gereksinimli çocuk; hastalık, kaza, sendrom gibi çeşitli nedenlerle, bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından, akranları ile beklenen düzeyde farklılıklar gösteren çocuktur. Bu tür çocuklar, yetersizlik alanlarına göre sınıflandırılmakta olup bu sınıflandırmalar, 07.07.2018 tarihinde Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde belirtilmiştir.

Otizmi olan birey: Sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki sınırlılıkları nedeniyle yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey.

Zihinsel engelli birey: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal, pratik uyum ve öz bakım becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle yaşam boyu süren, yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey.

Bedensel engelli birey: Kas, iskelet ve sinir sistemindeki bozukluklar nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey.

Görme engelli birey: Görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybından dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey.

İşitme engelli birey: İşitme duyarlılığının kısmen veya tamamen kaybından dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey.

Özel gereksinimli çocuklar ve ailelerine bazı özel haklar tanımlanmıştır. Bu hakların kimi ulusal kimi ise uluslararası mevzuat vasıtasıyla teminat altına alınmıştır.

T.C. Anayasası
5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun

573 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname
Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme
Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu
Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

Eğitim Hakkı

1982 Anayasası'nın 42. Maddesi eğitim hakkının temelini oluşturmaktadır. Bu maddeye göre; kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 28. ve 29. Maddelerinde sözleşmeye taraf devletler her çocuğun bir eğitim hakkı olduğunu kabul etmektedir. Taraf devlet, eğitimde fırsat eşitliği ilkesince özel gereksinimli çocuklar da dahil olmak üzere uyumlu eğitim şartlarına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmelidir.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 24.

Maddesi ise engelli çocukların diğer çocuklarla aynı ortamda eğitim almasına ilişkin ilkeleri kabul etmekte ve sözleşmeye taraf devletlere sorumluluk yüklemektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine ek 1 no. lu Protokolün 2. maddesinde eğitim hakkı düzenlenmiş olup; hiç kimsenin eğitim hakkından yoksun bırakılamayacağı belirtilmiştir. Devlet, eğitim ve öğretim alanında yükleneceği görevlerinin yerine getirilmesinde, anne ve babaların çocuklarına, kendi dini ve felsefi inançlarına uygun olan bir eğitim ve öğretim verilmesini isteme haklarına saygı göstermelidir.

Özel Birey Aylığı Hakkı

18 yaşından büyük özel gereksinimli bireylere ya da 18 yaşından küçük ise yakınlarına, ayda bir verilen maddi bir destektir. Başvuru; Sosyal dayanışma ve yardımlaşma vakıflarına yapılır. (KAYMAKAMLIK)

Evde Bakım Aylığı

Kendi bakımını üstlenemeyen (%50 ve üzeri) özel gereksinimli bireylerin

bakımını üstlenen kişilere her ay verilen maddi destektir.

Başvuru; Aile ve Sosyal Hizmetler İl / İlçe Müdürlükleri

Özel Birey Kimlik Kartı

Özel gereksinimli bireylere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanmada kullanılmak üzere verilen kimlik kartıdır.

Engelli kimlik kartı ile başta ücretsiz ve indirimli seyahat olmak üzere birçok hak ve hizmetten yararlanılmaktadır. • Başvuru; Aile ve Sosyal Politikalar İl / İlçe Müdürlükleri

EKPSS - Kura Hakkı

2 yılda bir yapılan sınava her türlü özel gereksinime sahip bireyler katılabilirler.

Sınav ve kura yöntemiyle atama yapılır.

Ortaöğretim (Lise), ön lisans ve lisans mezunları sınava, ilköğretim ve ortaokul mezunları ise kuraya katılabilirler.

Açıköğretim fakültesinden ücretsiz faydalanabilirler.

İş ve İstihdam

Okulu bitiren veya 18 yaşını dolduran özel gereksinimli bireylerin engelli işçi olarak işe yerleşebilmesini sağlar. Kendi işlerini kuranlara hibe desteği de söz konusudur.

Başvuru; Türkiye İş Kurumu

Erken Emeklilik Hakkı

Kamu veya Özel sektörde çalışan özel gereksinimli bireyler erken emekli olma hakkına sahiptirler.

Çalışan anneler de (sigortalı) erken emeklilik hakkından faydalanabilirler.

Ulaşımında İndirim

• Engelli kimlik kartına sahip özel gereksinimli bireyler THY – TCDD – DENİZ YOLARI ve ŞEHİRLERARASI ULAŞIMLAR da indirimli tarifelerden ŞEHİR İÇİNDE ücretsiz ulaşımdan faydalanma hakkına sahiptirler

Devlet Kurumlarında İndirim

Engelli kimlik kartına sahip özel gereksinimli bireyler;

Devlet tiyatroları- Müze ve Ören yerleri – Milli parklar Tabiat koruma alanları – spor müsabakalarından ücretsiz faydalanabilir.

TOKİ kura çekilişlerinde %5 kontenjan hakkı ile öncelik hakkına sahiptirler

Emlak ve Gelir Vergisi

Ev sahibi olan özel gereksinimli bireyler yıllık ödenen emlak vergisinden muaftırlar. Kamu veya Özel sektörde işçi olarak çalışan Özel gereksinimli bireyler maaşlarından kesilen vergilerden muaf olma haklarına sahiptirler.

Araç İndirimi

• Rapor oranı % 90 ve üzeri özel gereksinimli birey yakını olanlar ÖTV (Özel Tüketim Vergisi)ve MTV (Motorlu Taşıtlar Vergisi) muafiyetli sıfır araç alma hakları vardır.

Askerlik

• % 40 rapor oranı olduğu sürece özel gereksinimli erkek çocuklar askerlikten muaf olma hakkına sahiptirler.

Devlet Memurluğuna İlişkin Haklar

• Özel bireylere sahip memur anne babalar nöbet muafiyeti, izin hakkı, erken emeklilik ve tayin haklarında birtakım kolaylıklar ve haklar sağlanmaktadır.

ALO 183

Alo 183 hattı aracılığıyla kadın, çocuk, engelli ve yaşlı, şehit yakınları ve gazilerle ilgili her konuda ücretsiz rehberlik ve danışmanlık hizmeti veriliyor.

Tüm bu haklar (Engelli hakları) konusunda her zaman aranıp her konuda daha detaylı bilgi alınabilir.

ALO 144

• Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından yürütülen şartlı, eğitim/sağlık yardımları kömür yardımı, gıda yardımı, engelli aylığı, eşi vefat eden kadınlara yapılan yardımlar, barınma yardımı, doğum yardımı vb. yardımlar ile proje destekleri hakkında yapılan her türlü talep, öneri ve şikâyetler alınmakta ve değerlendirilmekte olan ücretsiz danışma hattı.

SORULARLA ÖĞRENIYORUM

*Yıl boyunca velilerimizden gelen çeşitli soruları ve cevaplarını derledik ve sizlerle paylaştık.

Soru 1- Disleksi nedir?

Okurken atlama, anlamı bozma, harf-ses uyumu bozukluğu, hızlı okuyamama ya da hecelerin yerini değiştirme, heceleme ya da anlamama gibi bir takım bozuklukların genel adıdır.

Soru 2- Çocuğuma otizm tanısı konuldu, kıyafetleri konusunda oldukça ısrarcı, hep tek tip giyinmek istiyor ve yeni kıyafetleri reddediyor. Bu konuda nasıl davranabilirim?

Çocuğunuz neden böyle davranıyor öncelikle sebebini bulmaya çalışın. Acaba bize karşı bir tepkisi ya da inatlaşması mı var? Çocuğın kıyafetlere karşı hassasiyeti mi var? Giydiği kıyafet yakalı mı, düğmeli mi, sıkı mı geliyor ya da etiket mi rahatsız ediyor? Bunları da bilmemiz gerekiyor. Çocuğunuzun dolabında onun öncelikle istediği kıyafetleri bulundurun. (Burada ne tür kıyafetler ve renkleri tercih ettiğini belirleyin) Böylece gereksiz birçok kıyafeti elemiş olursunuz. Alternatif olarak sevdiği kıyafetlerin değişik renklerini de dolabında bulundurun. Kıyafetleri çocuğa ve onun tenine dokundurarak sert olmadığını ona gösterin.

Soru 3- Çocuğumuz problem davranış gösterdiğinde ne yapmalıyız?

Çocukların problem davranış öncesinde bu davranışları tetikleyen uyaranlar ve ortam incelenmelidir. Uyaran ve ortam düzenlemesi yapıldıktan sonra öğrencinin yaptığı normal olmayan davranış yerine alternatif olabilecek uygun bir davranış belirlenerek pekiştirilmelidir.

Özel gereksinimli öğrenciler içsel bir motivasyona sahip olmadığından dışardan bir motivasyon sistemi geliştirilmesi oldukça önemlidir. Çocuklar bizlerin aksine davranışın anlamı dışında içgüdüsel olarak hareket ederler. Dışardan normal olan davranışları sürekli pekiştirerek problem davranışın

yapılma sıklığını kaydetmeli ve süreci takip etmeliyiz.

Soru 4- İfade edici dilin geliştirilmesi için ne yapılmalıdır?

Gelişim geriliğine bağlı olarak öğrencilerde iletişim sınırlılığı görülmektedir. 0-3 yaş erken çocukluk döneminde zekâ, kelime sayısı ile paralel ilerleme gösterir bu nedenle sürecin desteklenmesi oldukça önemlidir. 13-19 ay aralığında çocukların kelime birikimi yaptığı, sonrasında konuşma aşamalarının başladığı bilinmektedir. Bu süreç sonrasında oyunlar belirlenmiş hedef ve kazanımlar doğrultusunda düzenlenmeli ve oynanmalıdır. Çocuklar iletişim kurmaya zorlanmalı. İstekleri sözel bir ifade karşılığında sürekli pekiştirilmelidir. İsteddiği nesneye ifade anlamında adım atmadan ulaşamayan çocuk, bunu bir öğrenim süreci haline getirene kadar desteklenmelidir. Sürekli ve anlamlı oyunlar çocuklar için iletişim becerisininin gelişmesinde çok önemlidir. Ses taklidi ile başlayan süreç oyun terapisi beraberinde çok hızlı gelişme göstermektedir.

Soru 5- Kural koymak önemli midir?

Küçük yaşta kuralsız hareketler sevimlilik arz edebilir. Çocuğumuz hep aynı yaşta kalmadığımız için bu kuralsız hareketler çocuklarımızın yaşı büyüdükçe düzeltilmesi güç davranışlara dönüşmektedir. Bu sebeple kurallar ve kuralların sürekliliği önemlidir.

Soru 6- Çocuğumuzun engelli olduğunu öğrendiğim zaman gösterdiğim reddetme duygusu normal mi?

Çocuklarının normalden farklı olduğunun öğrenilmesi aile bireyleri üzerinde yoğun duygusal baskı yaratabilmektedir. Onun için verilen ve hissedilen duygu ve tepkiler gayet normaldir. Aileler gelişimsel yetersizliği olan çocuklarını kabullerinde geçirdikleri süreçte verdikleri tepkiler üç aşamadan oluşur. 1.Aşama; Şok, reddetme,depresyon. 2. Aşama; Karmaşa,suçluluk ve kızgınlık. 3. Aşama; Pazarlık etme,kabul ve uyum içerir. Aile bu aşamaları ne kadar çabuk geçer ve çocuğa gerekli erken müdahale yaparsa çocuklarda gözlenebilecek olası gelişim geriliklerinin oldukça sınırlı alanlarda kalacağını belirtmek gerekir.

Soru 7- Özel Eğitimli çocuğumla yaz tatilini verimli geçirebilmek için neler yapabilirim?

Tatil boyunca çocuğa günlük yaşam becerileri kazandırmak için farklı fırsatlar sunulabilir. Masayı düzenleme, yemekleri masaya taşıma, bulaşıklara yardımcı olma gibi sorumluluklar verilip yaşamsal beceri ince ve kaba motor alanları güçlendirebilir. Ancak yaz tatilinde çalışma yoğunluğunun azalması evde geçirilen sürenin artması ile birlikte çocukları hareket etme ihtiyaçlarını karşılamak gerekir. Bu yönde aileler spor faaliyetlerinden faydalanabilirler. Son olarak sosyal ve iletişim becerilerini geliştirmek için akran etkileşimleri, oyun gruplarına katılmalar, çevredeki çocuklu aileler ve akrabalarla faaliyetler yapma gibi fırsatlar sunulabilir.

Soru 8- Çocuğumun ağız suyu çok akıyor, neler yapabilirim?

Sakız çiğnetilebilir, Farklı dokularda yiyecekler çiğnetilebilir, Ağız-dudak kenarlarına sevdiği yiyecekler sürüp yalamasını sağlayabilirsiniz, dişlik kullanabilirsiniz, yutkunma sağlayacak ağız oyunlarını taklit çalışmalarını yapabilirsiniz.

Soru 9-Çocuğumun evde ve dışarıda gösterdiği saldırgan davranışların sebebi nedir ve nasıl önleyebiliriz?

Saldırganlık bir çocuğun güvenlik, mutluluk ya da başka bir gereksinimin şekil değiştirerek ortaya çıkmasıdır, diyebiliriz. Sürekli saldırgan olan çocuk sınırlı, anlaşılmaz, eyleme hazır ve aşırı geçimsizdir. İlişkileri hep gergin ve sürtüşme şeklindedir. Otistik çocuklarda öfke nöbetleri ve saldırgan davranışları genellikle istedikleri bir şey olmadığında ya da kafalarında oluşturdukları düzen bozulduğunda, kendilerini baskı altında hissettiklerinde ortaya çıkar. Öfke nöbetleri sırasında öncelikle öfkeye sebep olan ne varsa bulunmalı ve ortadan kaldırılmalıdır bu saldırgan davranışın kendini ifade biçimi olduğu unutulmamalıdır. Öğrencinin kendini ifade edebileceği ve ihtiyaçlarını gösterebileceği resimlerin yer aldığı bir defter hazırlanabilir. Öfke krizi sonrasında birkaç saniye sessiz kaldığı o an mutlaka ödüllendirilmelidir bu öğrenciler de cezalandırma yapılmamalıdır. Kriz anında

mümkünse en zararsız ortam oluşturulmalıdır kucağa alınıp kendine ve bir başkasına zarar vermesini önlemek için sıkıca tutulmalıdır yetişkin öğrencinin sırtını göğsüne yaslamalı kriz bitinceye kadar bırakmamalıdır enerjisi bitip sakinleşmesi beklenmelidir yetişkin sözel müdahalede bulunmamalı sakin tutum sergilemelidir.

Soru 10-Özel gereksinimi olan çocuğumla kardeşleri arasındaki ilişki nasıl güçlendiririm?

Ailede tüm kardeşler etkileşim içindedir. Kardeşlerden biri özel gereksinimle olunca diğer kardeşler bu farklılığı anlamaya çalışır. Sağlıklı kardeşlerin sorumluluğu yaşıtlarına göre artarken anne babadan gördüğü ilgi ise azalır. Bu süreç kardeşler arasında kırgınlık kıskançlık hırçınlık suçluluk utanma reddetme gibi davranışları ortaya çıkarır bu davranışları en aza indirmek anne ve babanın tutumları ile başarılabilir. Sağlıklı çocuklara, özel gereksinimle kardeşine fazla ilginin gerekliliği açıklanmalıdır sevgi ve değer gördüklerinden emin olmalıdırlar yaptıkları destek ve yardımın onların sorumluluğu değil de kardeş paylaşımı olarak aktarılmalıdır. Birlikte güzel vakit geçirmenin yolları özel gereksinimle çocuğun ve kardeşin ihtiyacına göre belirlenmelidir her ikisinin de kendi duygularını ortaya çıkaracak oyunlar kurup oynatılabilir kardeşlerin gelişimsel düzeyine göre kuklalarla canlandırma resim çizme hikâye anlatma etkinlikleri yaptırılabilir en önemlisi boyun kurup birlikte devam ettirilmesidir.

BİR CANIN ARDINDAN...

Canım Sema'm,

İnsanlar doğar, büyür ve gelişir. İnsanlar, yaşam yolculuklarında, onlara güzel izler ve sesler bırakan insanlarla karşılaşırlar. Sen de benim için o güzel ve anlamlı izlerden bir tanesiydin...

Zarif, düşünceli ve fedakâr kişiliğin, seninle ilk tanıştığımız andan beridir hep beni etkilemişti doğrusu...

Sevincin sevincim; üzüntün üzüntüm olmuştu, buna Allah şahittir...

Arkadaş kelimesi de, dost kavramı da sana olan

sevgimi anlatmakta yetersiz kalıyor. Sen benim için bir kız kardeşten de ötesin. Bu nedendenir ki birbirimizi çok iyi anlamış; konuşmadan da anlayabiliştik...

Hem benim için hem okulumuz için o kadar özel ve güzel bir yerdesin ki, ne yerin dolacak ne de özlemin azalacak! Belki hala kabullenmiş bile değilim gidişini...

Senin için gözümde yaşımın akmadığı; seni aklımdan geçirmediğim bir günüm bile yok. Dualarımın sana ulaşması ve sonrasında da senin huzur bulduğuna olan inancım benim tek tesellim...

Nur içinde ve huzur içinde yat...

Kavuşmak ve kucaklaşmak niyazıyla...

El-Fatiha...

Sema ÖZTÜRK
08.08.1987 - 01.12.2023

El-Fatihâ...

08.08.1987 tarihinde Adana İli Ceyhan İlçesinde doğdu. Niğde Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi bölümünü 4 Haziran 2010 tarihinde bitirdi. 9 Eylül 2010 tarihinde Bursa İli İznik İlçesi Kılıçaslan İlköğretim Okuluna Müzik öğretmeni olarak atandı. Kahramanmaraş İli Türkoğlu İlçesi Türkoğlu Ortaokulundan sonra Samsun İli Bafra İlçesi Bafra Özel Eğitim Uygulama Okuluna atandı. 14.09.2018 tarihinden vefat ettiği ana kadar okulumuzda müzik öğretmeni olarak görev yaptı.

Merhumeye Allah'tan rahmet ; ailesine ve sevenlerine sabırlar diliyoruz.

Semaçığım,

"Acımız,hüzünümüz,sözcükleri koyduğumuz her cümlemiz ortak olduğundan bu yana seninle konuşmak iyi geliyor bana" demiştin...

Şimdi iyi gelecek her cümlemiz yarım kaldı...

Mine Çelebi

Biricik arkadaşım,

Kulaklarımda zarif sesin,gözlerimde güzel gözlerin kaldı.Gidişinle yürüdüğümde ince bir sızı bıraktım.Kabrin nur,mekânın cennet olsun...

Vahide Topçu

Canım Sema,

Sessiz nahif gülümsemeni,güzel sesini çok özledim.Çok fedakar ve güçlü duruşun vardı.Bu duruşun bize örnek oldu.Umarım huzur içindedir.Seni unutmuyacağım güzel arkadaşım..Mekânın cennet bahçesi olsun...

Özge Cural

Değerli kardeşim Sema,

Hayat bir varmış bir yokmuştan ibaretmiş. Ancak seni hep varmış gibi yaşayacak bu okul. Mekânın cennet olsun...

Murat Salih Semizoğlu

Gülyüzlü Semaçığım,

Tavrınla, gülüşünle, duruşunla farklılığını her zaman hissettirdin. Biz senden razıyız.. Mekânın cennet olsun inşaallah...

Dürriye Semizoğlu

sarı saçlarını,nahifliğini,her işi severek ve büyük özveri ile yapışını,ayrıca hiçbir zaman gönül kırılmaya çalışmanla kalacaksın aklımızda.İyi ki yollarımız kesilmiş.Hayatımızdan bir yıldız gibi kayıp gitsen de gözümüzde hep varolacaksınız. Mekânın cennet olsun...

Aynur Duran

can arkadaşım,

Sakinliğini ve sevecenliğini bıraktın bana. Her konuda yokluğumu hissediyorum..Müzik sınıfından sesin gelmiyor artık,beraber nöbet tutduğumuz pazartesi günleri yok artık, birlikte geldiğimiz yol anlamısız artık...

Hayatından bir sema geçti... Mekânın cennet olsun...

Bilge Adıyaman

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ط

"Biz Allah'ın kullarıyız ve biz O'na döneceğiz..."

Bakara Suresi 156. Ayet

UNUTMAK

- merhum öğretmen sema öztürk için-

Yağmurda ıslanmış bir güneşin altında
Bir de toprağa belenmiş rüzgarların
Islık çalarak yürüdüğü patikanın solunda
Dağ gibi heybetli manzarada
Başladı unutmak.

Aransan ulaşamazsın
Sesindeki ırmaklar paramparça...

|| Camiden yeni gelen ergen çocukların
Dış sesi gibi mütevazı;
Yerin altından/
Yerin üstünden/
Ve dünyadan bin kat derinden/
Sana kalan sessizlik...

||| Her şey bu kadar; kalem bu kadar, söz bu kadar
Gurbet, içinde medfun; sen medfun gurbetinde.

Sarı yaprak/
Mavi deniz/
Ürkek toprak/
Senin adın unutmak.

Fatih TEZCE

Bağra Özel Eğitim Uygulama Okulu Müdürü
3 Aralık '23- Bağra

SENI UNUTMAYACAĞIZ...

El - Fatıha